

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 5. december 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love

(Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.)

[af social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen)]

1. Ændringsforslag

Social- og boligministeren har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, DD, SF, M, LA, KF, ALT og Jon Stephensen (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL og DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 1 og 2. Mindretallet vil ved 2. behandling redegøre for sin stilling til ændringsforslag nr. 3.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget støtter intentionen i lovforslaget om at sikre børns ret til deres forældre. Selv om ingen har ret til et barn, har børn ret til deres forældre. Enhedslisten kæmper aktivt for at forbedre denne ret og i forlængelse heraf styrke ufrivilligt barnløse og regnbuefamiliers rettigheder med fokus på altruistisk surrogasi, lige og bedre adgang til fertilitetsbehandling, partnerægdonation og juridisk flerforældreskab. Enhedslisten har derfor haft et

ønske om at kunne støtte de forbedringer af adgangen til altruistisk surrogasi, som lovforslaget indebærer.

Enhedslisten kan dog ikke støtte lovforslaget, da det også indebærer anerkendelse af udenlandske kommercielle surrogataftaler uden krav til aftalernes kvalitet. Enhedslisten bemærker, at det ville være muligt at lave en model, der beskytter surrogatmødres og børns rettigheder som anbefalet af et flertal i Ekspertgruppen om kommercielle surrogataftaler bestående af bl.a. Institut for Menneskerettigheder, Kvinderådet, Børns Vilkår og Børnerådet. Den model har man med dette lovforslag valgt at tilsidesætte.

Enhedslisten finder det derudover problematisk, at man nu kan anerkende kommercielle surrogataftaler indgået i udlandet, men ikke i Danmark. Dermed signalerer lovforslaget, at det er i orden at betale udenlandske surrogatmødre for at bære og føde et barn med de risici, det indebærer, og uden rettighedsbeskyttelse, men ikke en dansk surrogatmor.

Enhedslisten havde ønsket, at lovforslaget var blevet delt i to dele, således at Folketinget særskilt kunne tage stilling til en del om anerkendelse af udenlandske kommercielle surrogataftaler (stedbarnsadoptioner af børn, der er født på grundlag af udenlandske surrogataftaler, hvor surrogatmoren har modtaget vederlag) og en anden del om børn, der kommer til verden inden for rammerne af danske regler for altruistiske surrogataftaler og får ret til deres forældre i Danmark, uden at det kræver stedbarnsadoption.

Social- og boligministeren afviste desværre i besvarelsen af L 65 – spørgsmål 10 at forestå en sådan deling af lovforslaget, og det, selv om det er sædvanlig praksis, at ministerierne forestår en sådan juridisk øvelse til hjælp for Folketinget. Afvisningen af delingen betyder, at Enhedslisten ikke kan støtte det samlede lovforslag. Enhedslisten ville ellers meget gerne have støttet lovforslagets indhold om at anerkende medfaderskab i regnbuefamilier, sådan at der

indføres medfaderskab som retligt forældreskab i relation til børn, der fødes på grundlag af surrogataftaler, og lovforslagets forslag om forbud mod handel med børn med henblik på opfostring og forslag om at udvide adgangen til både voksenadoption og stedbarnsadoption.

Dette kan desværre ikke lade sig gøre grundet ministerens afvisning af hjælp til deling af lovforslaget.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af social- og boligministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 8

1) I det under nr. 8 foreslåede § 456 a, stk. 2, ændres i 2. pkt. »stk. 3-5« til: »stk. 3-6«.
[Lovteknisk ændring]

Til § 15

2) I stk. 3 ændres »§ 5, nr. 4,« til: »§ 4, nr. 5,«.
[Ændring af henvisning]

Af social- og boligministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af RV):

3) Som stk. 8 indsættes:
»Stk. 8. § 13 finder ikke anvendelse for børn, der er født før lovens ikrafttræden. For disse børn finder de hidtil gældende regler anvendelse.«
[Overgangsbestemmelse vedrørende indfødsretsloven]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med lovforslagets § 8, nr. 8, foreslås det, at der som § 456 a, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven indsættes en bestemmelse, hvoraf det fremgår, at i sager om forældreskab efter børnelovens kapitel 5 b og 5 c finder § 456 b, § 456 e, stk. 1, § 456 i, stk. 1 og 2, og § 456 k, stk. 3, ikke anvendelse. Med § 456 a, stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at i stedet anvendes de foreslåede bestemmelser i § 456 a, stk. 3-5.

Med lovforslagets § 8, nr. 8, foreslås det imidlertid, at der i § 456 a, stk. 3-6, indsættes bestemmelser i retsplejeloven, der skal finde anvendelse for sager om forældreskab efter børnelovens kapitel 5 b og 5 c.

Det foreslås derfor, at i det foreslåede § 456 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »stk. 3-5« til: »stk. 3-6«.

Til nr. 2

Lovforslaget indeholder i § 15, stk. 3, en overgangsbestemmelse i relation til den ved lovforslagets § 4, nr. 5,

foreslåede ændring af sammensætningen af det rådgivende udvalg for Familieretshuset.

I lovforslagets § 15, stk. 3, henvises der til lovforslagets § 5, nr. 4, og ikke til § 4, nr. 5.

Det foreslås, at § 15, stk. 3, ændres sådan, at der henvises til § 4, nr. 5.

Til nr. 3

Lovforslaget indeholder i § 15 en række overgangsbestemmelser.

Det foreslås, at der i § 15 indsættes et nyt stk. 8, hvoraf det fremgår, at den ved lovforslagets § 13 foreslåede ændring af indfødsretsloven ikke finder anvendelse for børn, der er født før lovens ikrafttræden. For disse børn finder de hidtil gældende regler anvendelse.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. oktober 2024 og var til 1. behandling den 8. november 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og social- og boligministeren sendte den 28. juni 2024 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 253, folketingsåret 2023-24. Den 24. oktober 2024 sendte social- og boligministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 8 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 11 spørgsmål til social- og boligministeren og 2 spørgsmål til udlændinge- og integrationsministeren til skriftlig besvarelse, hvoraf social- og boligministeren har besvaret de 10 spørgsmål og udlændinge- og integrationsministeren de 2 spørgsmål. Det sidste spørgsmål til social- og boligministeren forventes besvaret inden 2. behandling.

Trine Bramsen (S) Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Gunvor Wibroe (S) Matilde Powers (S)

Rasmus Horn Langhoff (S) Maria Durhuus (S) Sara Emil Baaring (S) Anni Matthiesen (V) Christian Friis Bach (V)

Hans Andersen (V) Rosa Eriksen (M) Nanna W. Gotfredsen (M) fmd. Karin Liltorp (M) Jon Stephensen (UFG)

Marlene Harpsøe (DD) Karina Adsbøl (DD) Kim Edberg Andersen (DD) Katrine Daugaard (LA) nfmd.

Alexander Ryle (LA) Frederik Bloch Münster (KF) Birgitte Bergman (KF) Mette Thiesen (DF)

Kirsten Normann Andersen (SF) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Mads Olsen (SF) Victoria Velasquez (EL) Lotte Rod (RV)

Torsten Gejl (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	24	Radikale Venstre (RV)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	15	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	6